

(ἐκ τοῦ ἅσμ. «τοῦ Χριστοῦ τὸ καταλόγι», ὅπερ τὴν ἐσπέραν τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς ψάλλεται ὑπὸ χοροῦ παρθένων πρὸ τοῦ Ἐπιταφίου).

ἅγιο-Ταξιάρχης ὁ, ἀμάρτ. ἅγιον-Ταξιάρχ'ς Μακεδ. (Λακκοβ.) ἅι-Ταξιάρχης Ἡπ. Παξ. ἅι-Ταξιάρχ'ς Ἡπ. (Ζαγόρ.) Μακεδ. (Βελβ.) κ. ἅ.

Ἐκ παραθέσεως τοῦ ἐπιθ. ἅγιος καὶ τοῦ ὄν. Ταξιάρχης.

1) Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος φέρων ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ γλώσσῃ τὸν τίτλον τοῦ ταξιάρχου ὡς ἀρχηγὸς ἀγγελικῶν ταγμάτων καὶ ἐορταζόμενος τὴν 8ην Νοεμβρίου Μακεδ. (Λακκοβ.) Παξ. κ. ἅ. : Φρ. *Εἶνι γὰρ τὸν ἅγιον-Ταξιάρχ'* (εἶναι ἀνάγκη νὰ μεταβῇ εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Ταξιάρχου πρὸς θεραπείαν. Ἐπὶ τοῦ παράφρονος. Πβ. ἅγι-Ἀντωνίς, ἅγι-Γιάννης) Λακκοβ. 2) Ὁ μὴν Νοέμβριος (ὠνομάσθη οὕτω, διότι κατ' αὐτὸν τελεῖται ἡ ἐορτὴ τοῦ Ταξιάρχου) Ἡπ. (Ζαγόρ. κ. ἅ.) Μακεδ. (Βελβ.) κ. ἅ. Συνών. *Ἀγιοστρατηγιάτης, ἅγι-Στρατήγος 2, Ἀγιοφιλιπιάτης, Ἀγιοφιλιππίτης.*

Ἀγιοταφίτης ὁ, Πελοπν. (Λακων.) Κυκλ. (Πάρ. κ. ἅ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. Ἀγιος-Τάφος. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

1) Ὁ ἀνήκων εἰς τὸν Ἀγιον Τάφον, ἥτοι ὁ ἀποτελῶν μέλος τῆς Ἀγιοταφίτικης ἀδελφότητος Λακων. Πάρ. Ἡ σημ. καὶ παρὰ Σομ. 2) Ὁ χάριν προσκυνήσεως μεταβάς εἰς Ἀγιον Τάφον, προσκυνητὴς Κυκλ.

Ἀγιοταφίτικος ἐπίθ. σύνηθ. καὶ Πόντ. (Κερασ.) Ἀγιοταφί'τους Λέσβ. κ. ἅ. Ἀγιοταφίτικος Πόντ. (Κερασ.) Ἀγιοταφίτικος Πόντ. (Κερασ.) Ἀγιοταφίτικος Πόντ. (Κερασ.) Ἀγιοταφίτικο τό, Σκῦρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. Ἀγιος-Τάφος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίτικος.

1) Ὁ ἀνήκων εἰς τὸν Ἀγιον Τάφον, ἐπὶ μοναστηρίων, κτημάτων κττ., ἡ ὁ ἐξ Ἀγίου Τάφου προερχόμενος, ἐπὶ κηρίων, σταυρῶν, εἰκόνων, κομβολογίων κττ., ἅτινα οἱ ἐπανακάμπτοντες ἐκ τοῦ Ἀγίου Τάφου προσκυνηταὶ φέρουν ὡς δῶρα ἱερὰ καὶ πολύτιμα εἰς τοὺς οἰκείους καὶ φίλους ἐνθ' ἂν. : Ἀγιοταφίτικο μετόχι-μοναστήρι κττ. Σταυρὸς Ἀγιοταφίτικος. Κερί-κομβολόγι-σάβανο Ἀγιοταφίτικο. Λουλούδια Ἀγιοταφίτικα σύνηθ. || Ἄσμ.

Ἀγιοταφίτικε σταυρὲ καὶ χῶμα τ' Αἰ-Τάφον,
ἐμαθάν το πῶς σ' ἀγαπῶ καὶ μετὰ μένα τὰ ἔχουν

(πρὸς ἐρωμένην. Περὶ τῆς συνηθείας νὰ καλοῦνται πρόσωπα προσφιλεῖ δι' ὀνομάτων πολυτίμων πραγμάτων πβ. ἁγικωσταντινᾶτο) Νίσυρ. 2) Τὸ οὐδ. οὐσ., ὕψωμα, τοῦ ὁποίου τὰ χρωματιστὰ ποικίλματα εἶναι ἐντυπα (ὅπως κατὰ κανόνα εἶναι τὰ Ἀγιοταφίτικα σάβανα) Σκῦρ.

ἀγιότη ἡ, Κρήτ. ἀγότη Κρήτ. Σίφν. κ. ἅ.

Τὸ μεταγν. οὐσ. ἀγιότης.

1) Ἡ ιδιότης τοῦ ἁγίου, ἡ ἀγιωσύνη, μόνον ὡς τίτλος τῶν ἱερωμένων Κρήτ. : *Τί κάνει ἡ ἀγιότη σου;* Συνών. ἀγιωσύνη. 2) Ἡ πρὸς τὰ θεῖα ἀφοσίωσις καὶ εὐλάβεια διὰ πράξεων θρησκευτικῶν ἐκδηλουμένη Σίφν. : Φρ. *Ἦπες σ' τὴν ἀγιότη* (ἀφωσιώθη εἰς τὴν θρησκευτικὴν λατρείαν). *Ἦκανε ἀγότες* (ἐτρόπη εἰς τὰ θεῖα ἐξαιτούμενος βοήθειαν) αὐτόθ.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

ἁγιοτράπεζο τό, ἀμάρτ. ἁγιοτράπεζον Πόντ. (Κερασ.) ἁγιοτράπεζον Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἅγιος καὶ τοῦ οὐσ. τραπέζι. Τὸ ἁγιοτράπεζον ἔχει τὸ α κατὰ τὸ ἁγία-τράπεζα, ὁ πβ.

Ἡ ἁγία τράπεζα, τετράγωνος καὶ εἰς τὸ κέντρον τοῦ ἱεροῦ βήματος ἰδρυμένη, ἐπὶ τῆς ὁποίας τελεῖται τὸ μυστήριον τῆς θείας εὐχαριστίας : Ἄσμ.

Ἀγιο-Σοφία νὰ κρύβης με, οἱ Τοῦρκοι θὰ μὲ παίρ'νε,
τ' ἔξ'-ι-σ' θὰ κάμω μάρμαρον, τ' ἀπέσ' μαργαριτάριν,
θὰ κάμω 'ς τ' ἁγιοτράπεζο σ' δλόχρυσον μαντήλιν

(τ' ἔξ'-ι-σ' = τὸ ἔξω σου. τ' ἀπέσ' = τὸ μέσα. Εἰς τὸ ἁγιοτράπεζο σ' ἀπεβλήθη τὸ ν ἐν συνεκφ. πρὸ τοῦ σ τῆς ἀντων.) Κερασ. Συνών. ἁγία-Τράπεζα.

ἁγιοτσικούρι τό, Εὐβ. (Αἰδηψ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἅγιος καὶ τοῦ οὐσ. τσικούρι.

Ὁ πέλεκυς (τὸ α' συνθετ. ἅγιος δὲν προσθέτει οὐδεμίαν σημ., ἐσχηματίσθη δὲ τὸ σύνθετον μόνον διὰ νὰ συμφωνήσῃ γλωσσικῶς πρὸς τὸ ἁ-Γιάννης τῆς ἐπφδ., ἐν ᾗ λέγεται, καθὼς καὶ τὸ ἁγιολόγγος) : *Κίνησε ἁ-Γιάννης ὁ Προδρόμος, πῆρε τὸ ἁγιοτσικούρι νὰ πάη 'ς τὸν ἁγιολόγγο* (ἐπφδ. εἰς ἐρυσίτελας).

ἁγιουλλάκι τό, Κυκλ. (Θήρ. Τήν. κ. ἅ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. ἁγιούλλι.

1) Μικρὰ εἰκὼν Κυκλ. (Θήρ. Τήν. κ. ἅ.) : *Ἐχω ἓνα ἁγιουλλάκι ἐγὼ καὶ μοῦ φυλάει τὰ μουλάρια Τήν. Τὸν ἅγιο-Νικόλα τὸν ἔχω 'ς ἁγιουλλάκι* (ζωγραφισμένον εἰς μικρὰν εἰκόνα) Τήν. Συνών. ἁγιάκι, ἁγιούλλι. 2) Ἐπιθετικ. τὸ ἥσυχον, τὸ φρόνιμον : *Ἀγιουλλάκι παιδί εἶν' αὐτό* (ἐκ πληρεστερας φρ. παιδί σὰν ἁγιουλλάκι) Τήν.

ἁγιούλλι τό, Πελοπν. (Λακων. Μάν.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. ἅγιος.

Μικρὰ εἰκὼν ἁγίου : *Ἐπουλοῦσε ἁγιούλλι καὶ ἀγόρασα κ' ἐγὼ ἓνα Μάν. Αὐτὸς μοιάζει σὰν ἁγιούλλι* (ἐπὶ ἀνθρώπου ἀδυνάτου καὶ ἰσχυροῦ, ὡς πολλάκις παριστάνονται εἰς τὰς εἰκόνας οἱ ἅγιοι ἀσκηταὶ) Λακων. *Τὸ παιδί ἔγινε σὰν ἁγιούλλι* (κατέστη ἰσχυρόν, καχεκτικόν) αὐτόθ. Συνών. ἁγιάκι, ἁγιουλλάκι.

ἁγιοῦσα ἡ, Θράκ. (Μάδυτ. Σαρεκκλ. κ. ἅ.) Πάτμ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἅγιος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦσα, περὶ ἧς ἰδ. ἈνθΠαπαδόπ. ἐν Ἀθηνᾶ 37 (1925) 188.

1) Γυνὴ φιλόθρησκος Θράκ. (Σαρεκκλ. κ. ἅ.) Πάτμ. : Φρ. *Κάν' τὴν ἁγιοῦσα* (ἐπὶ τῆς ὑποκρινομένης τὴν εὐλαβῇ) Θράκ. 2) Γυνὴ ψευδευλαβῆς, ὑποκρίτρια Θράκ. (Μάδυτ. Σαρεκκλ. κ. ἅ.) : *Ἐν' μὰ ἁγιοῦσα αὐτή!* Σαρεκκλ. Πβ. ἁγίοψυχος 2.

ἁγιουτάντες ὁ, Ζάκ. Κέρκ. Παξ. Πελοπν. (Ἀρκαδ. Μεσσ. κ. ἅ.) Σαλαμ. Σίφν. κ. ἅ. ἁιουτάντες Μεγίστ.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *aiutante* = βοηθός.

1) Βοηθός, ὑπασπιστής Κέρκ. Παξ. Πελοπν. (Ἀρκαδ.) Σίφν. κ. ἅ. : Ἄσμ.

Σαράντα Παλουμπιώτες, | ὀγδόντα καπεταναῖοι,
ἐξήντα μπουλουκπάσηδες, | τριάντα ἁγιουτάντες

Ἀρκαδ. β) Γραμματεὺς Πελοπν. (Ἀρκαδ. Μεσσ. κ. ἅ.)